

Fiatal ellenzékiek

Pártválasztás, problémaérzékelés, tudatos fogyasztás

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

2023. február

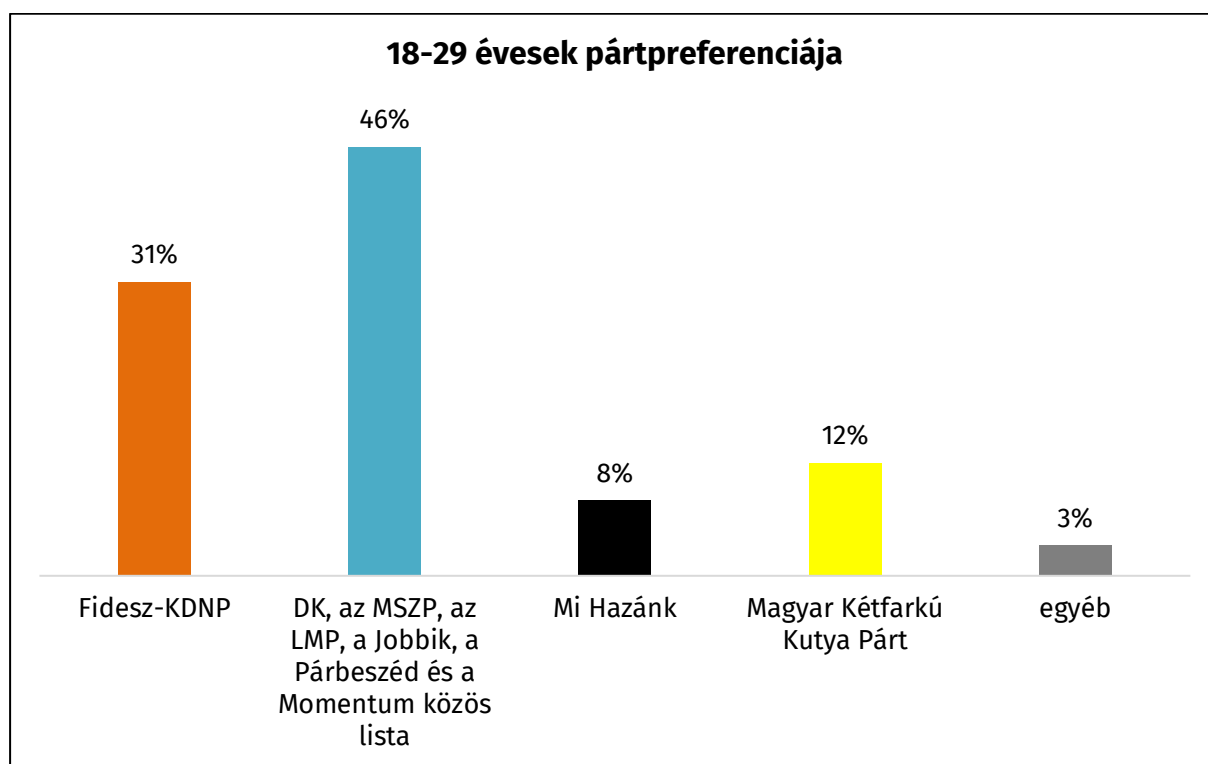
- Elemzésünkben a fiatal, a 18 és 29 év közötti, a 2022-es választáson az ellenzéki összefogásra, illetve a Magyar Kétfarkú Kutya Pártra szavazó fiatalok problémaérzékelését, választási és politikai elköteleződését vizsgáljuk.
- A fiatalok összességében kevésbé támogatják a Fideszt, azonban ebben a korosztályban is jelentős a bázisa (31%).
- A 18-29 éves ellenzéki fiatalok között alulreprezentáltak a DK (22%) és az MSZP (4%), ugyanakkor népszerűbb a Momentum (22%) és az LMP (12%) körükben, mint a teljes mintában.
- Míg a Momentum generációs jellege, az LMP zöld politikai profilja miatt lehet népszerűbb a 18-29 évesek körében, ugyanakkor a DK ebben a választói szegmensben is erős párt.
- Jobban foglalkoztatják őket az ún. poszt-materiális ügyek, mint a környezetvédelem, a demokrácia minősége, de számukra is elsősorban a megélhetés, a gazdaság helyzete jelentik a legfontosabb problémákat.
- Érdekes módon az oktatás alacsony színvonala (5%) a fiatal ellenzékiek esetében sem kiemelt probléma.
- A többi ellenzéki választóhoz képest kevésbé tartják magukat baloldalinak és inkább liberálisnak.
- Fogyasztási mintáikban tetten érhető a környezettudatosság, valamint az életkorhoz kapcsolódó szórakozás és sportolás.
- Fogékonyak lehetnek tehát a zöld, környezetvédő üzenetekre, valamint a közösségi élményt kínáló eseményekre.

A fiatal választók politikai részvétele, pártpreferenciája különös figyelmet szokott kapni a nyilvánosságban. Politikai elköteleződésük ugyanis előre jelezheti, hogy összességében hogyan alakult a magyar társadalom értékvilága a jövőben, valamint az általuk támogatott politikai erőknek hivatkozási alap lehet népszerűségük a fiatal generáció körében. A fiatalokhoz a politikában ugyanis rendszerint a jövő, a romlatlanság képzete kötődik. A magyar politikában ráadásul jellemzőbb a generációs érdemre való hivatkozás és szervezetépítés. A Fidesz is – hasonlóan a Jobbikhoz és a Momentumhoz – fiatal generációs pártként indult. A Fidesz holdudvarában a kormánypárt szempontjából kudarcos 2019-es önkormányzati választás után merült fel komolyabban a fiatal generációk bizalmának elvesztése. A 2020-ban klímavédelmi intézkedéseket fogalmaztak meg, továbbá a 2022-es választás előtt a fiatal munkavállalók részére adókedvezményeket vezettek be.

Elemzésünkben a fiatal, a 18 és 29 év közötti, a 2022-es választáson az ellenzéki összefogásra, illetve a Magyar Kétfarkú Kutya Pártra szavazó fiatalok problémaérzékelését, választási és politikai elköteleződését vizsgáljuk. Célunk a tisztán pártpreferenciára fókuszáló kutatásoknál mélyebben megérteni a fiatalok politikához, társadalmi kérdésekhez való viszonyulását. Elemzésünk különösen fontos lehet annak tükrében, hogy a választás utáni tüntetési hullám elsődleges témája az oktatás volt, a tiltakozásokban szervezőként és résztvevőként sok fiatal vett részt.

Az elemzés alapjául két kutatás szolgált. Egy 1000 fős, az egész lakosságra kiterjedő kutatásban a pártpreferenciát, valamint egy 2000 fős kutatásban külön az ellenzéki választókat vizsgáltuk. Mindkét kutatás személyes megkérdezéssel készült, a 2000 fős 2022. szeptember 15. és 30., az 1000 fős 2022. november 5. és 20. között. A kétezerfős kutatás esetében a kérdezettek olyan magyar állampolgárok, akik a 2022. áprilisi országgyűlési választáson részt vettek, és az Egységben Magyarországért, vagy az MKKP listájára szavaztak. Mindkét adatsor nem, kor, iskolai végzettség és településtípus szerint reprezentatív. Az adatfelvételeket a Závecz Research készítette.

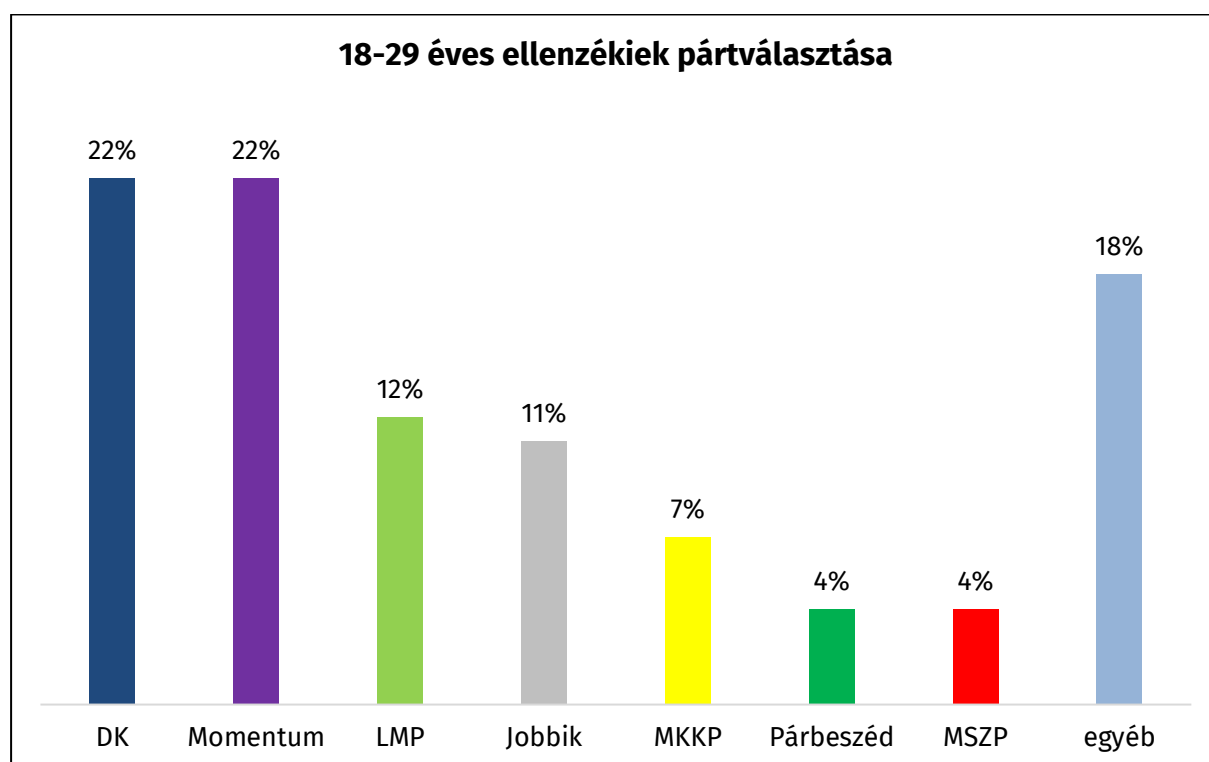
Elsőként az 1000 fős mintán vizsgáltuk meg a 18 és 29 év közöttiek pártpreferenciáját, ami azt mutatta, hogy a Fidesznek bár nincs többsége ebben a csoportban, ugyanakkor az egyes pártokat vizsgálva továbbra is a legerősebb (1. ábra). Az 2022-ben közösen induló ellenzéki pártokat az alacsony elemszámok miatt közösen ábrázoltuk. A fiatalok tehát összességében kevésbé támogatják a Fideszt, azonban ebben a korosztályban is jelentős a bázisa. Nem érdemes tehát olyan következtetéseket levonni a fiatalokat is megmozgató civil kezdeményezésekből, hogy a Fidesznek egyáltalán nem lenne támogatottsága korosztályukban.

1. ábra: 18-29 évesek pártpreferenciája

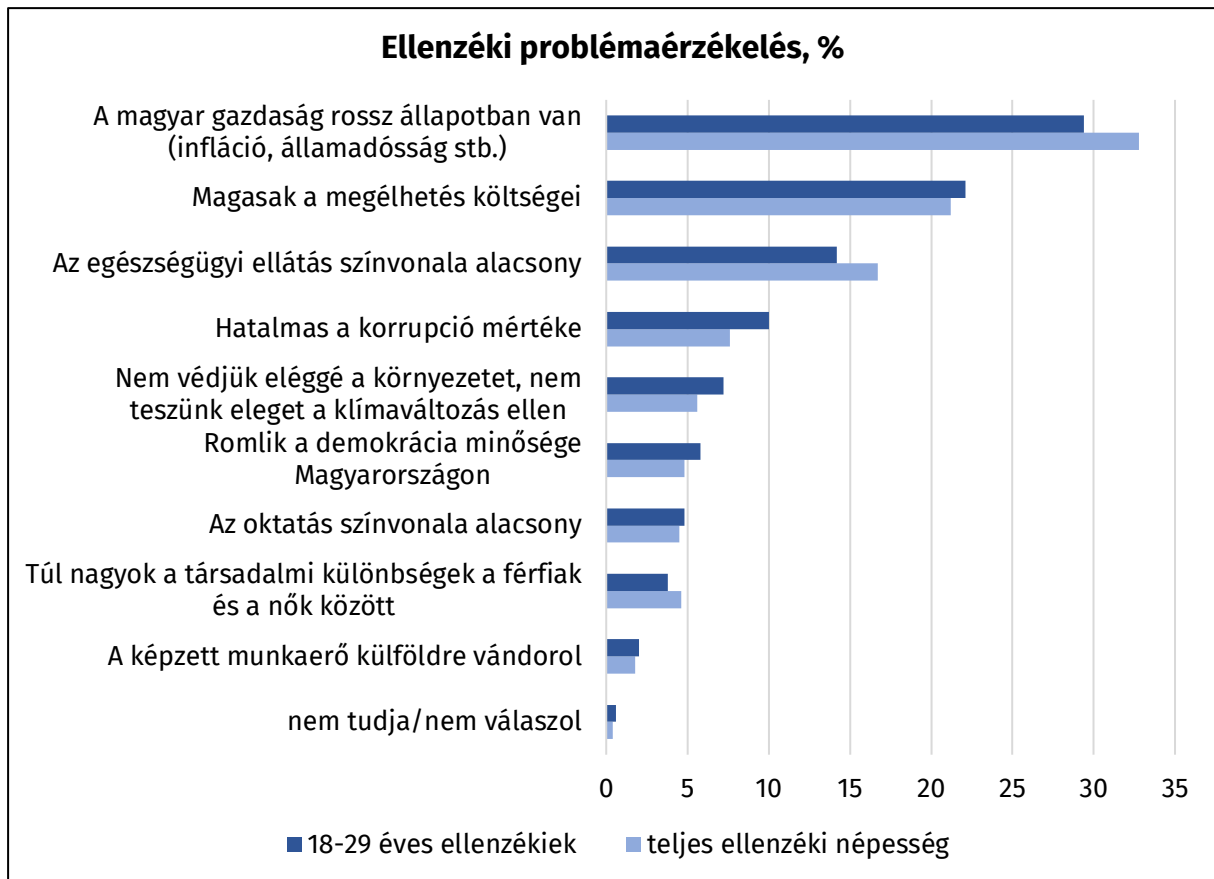
Második lépésben a 18-29 éves, a 2022-es választáson az ellenzéki listát, ill. a Kutyapártot választó szavazók körében vizsgáltuk meg, hogy kire adnák szavazatukat az országgyűlési választáson, amennyiben külön indulnának az ellenzéki pártok. Itt már a kétezerfős mintát használtuk. A 2. ábra mutatja az eredményeket, ugyanakkor lényeges, hogy a százalékok az ellenzéki fiatalok körében mutatja az egyes pártok népszerűségét, nem a teljes magyarországi népességben. Jól láthatóak a generációs különbségek. A fiatal ellenzékiek között ugyanis alulreprezentált a DK (22%) és az

MSZP (4%), ugyanakkor népszerűbb a Momentum (22%) és az LMP (12%) körükben, mint a teljes mintában. Míg előbbi generációs jellege, utóbbi zöld politikai profilja miatt lehet népszerűbb ebben a korcsoportban, ugyanakkor a DK ebben a választói szegmensben is erős párt. A két mintában van eltérés a Magyar Kétfarkú Kutya Párt támogatottsága között. Ennek oka lehet az adatfelvételek közötti két hónapos eltérés, valamint az, hogy az ezerfős mintában olyan MKKP szavazók is megjelennek, akik 2022-ben nem vettek részt a választáson.

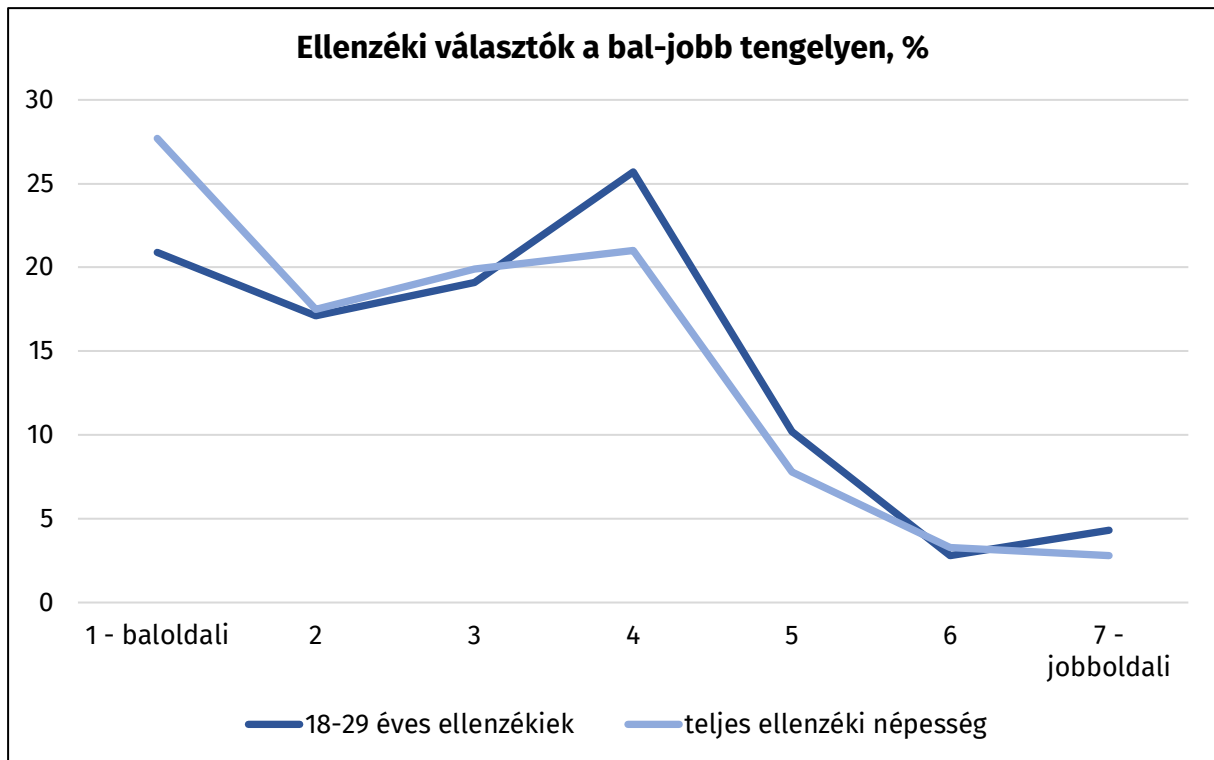
2. ábra: A 18-29 éves ellenzéki fiatalok pártválasztása

Problémaérzékelés tekintetében a fiatal ellenzékiek némileg különböznek a teljes népességtől (3. ábra). A teljes népességhez viszonyítva kisebb arányban jelölik meg az ország gazdasági állapotát (30%), vagy az egészségügy helyzetét (14%), az idősebbekhez képest ugyanakkor jobban nyugtalanítja őket a korrupció (10%), a környezetvédelem (7%) vagy a demokrácia helyzete (6%). Érdekes módon az oktatás alacsony színvonala (5%) a fiatal ellenzékiek esetében sem kiemelt probléma.

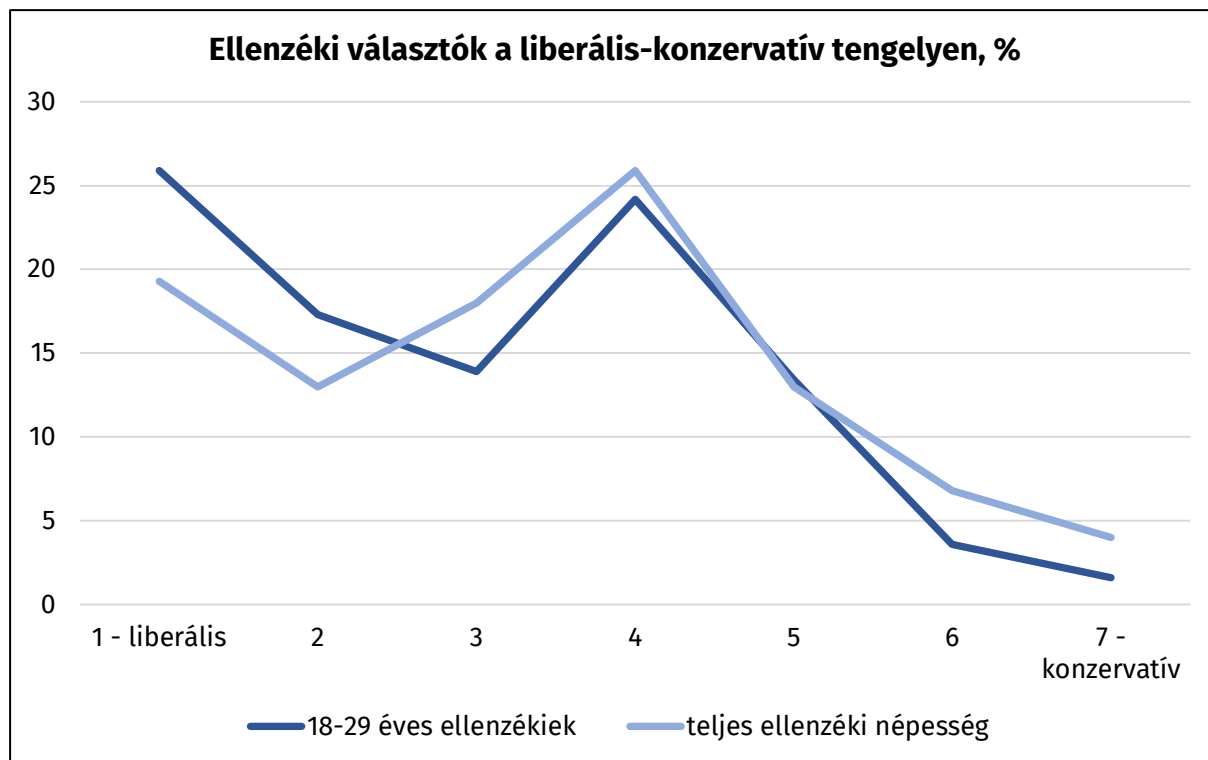
3. ábra: Ellenzéki választók problémaérzékelése, százalékos értékek

Az elemzés során külön összehasonlítottuk a fiatal ellenzékiek ideológiai elköteleződését a teljes ellenzéki mintával. Az utóbbi években megfigyelhető, hogy a nyilvánosságban több teret kapnak az újbaldali politikai kezdeményezések. Az adatok ugyanakkor azt mutatják, hogy a fiatal ellenzékiekre összességében kevésbé jellemző a markáns baloldaliság, mint ahogyan az a teljes ellenzéki mintában megfigyelhető. A 4. ábra azt mutatja, hogy a teljes minta esetében van egy meredek emelkedés a bal-jobb tengely bal szélén (28%), ez azonban a fiatalok esetében kevésbé jellemző, nem ez a tendencia (21%). Többen helyezik magukat továbbá középre a fiatalok közül, mint a teljes ellenzéki mintában (26, ill. 21%).

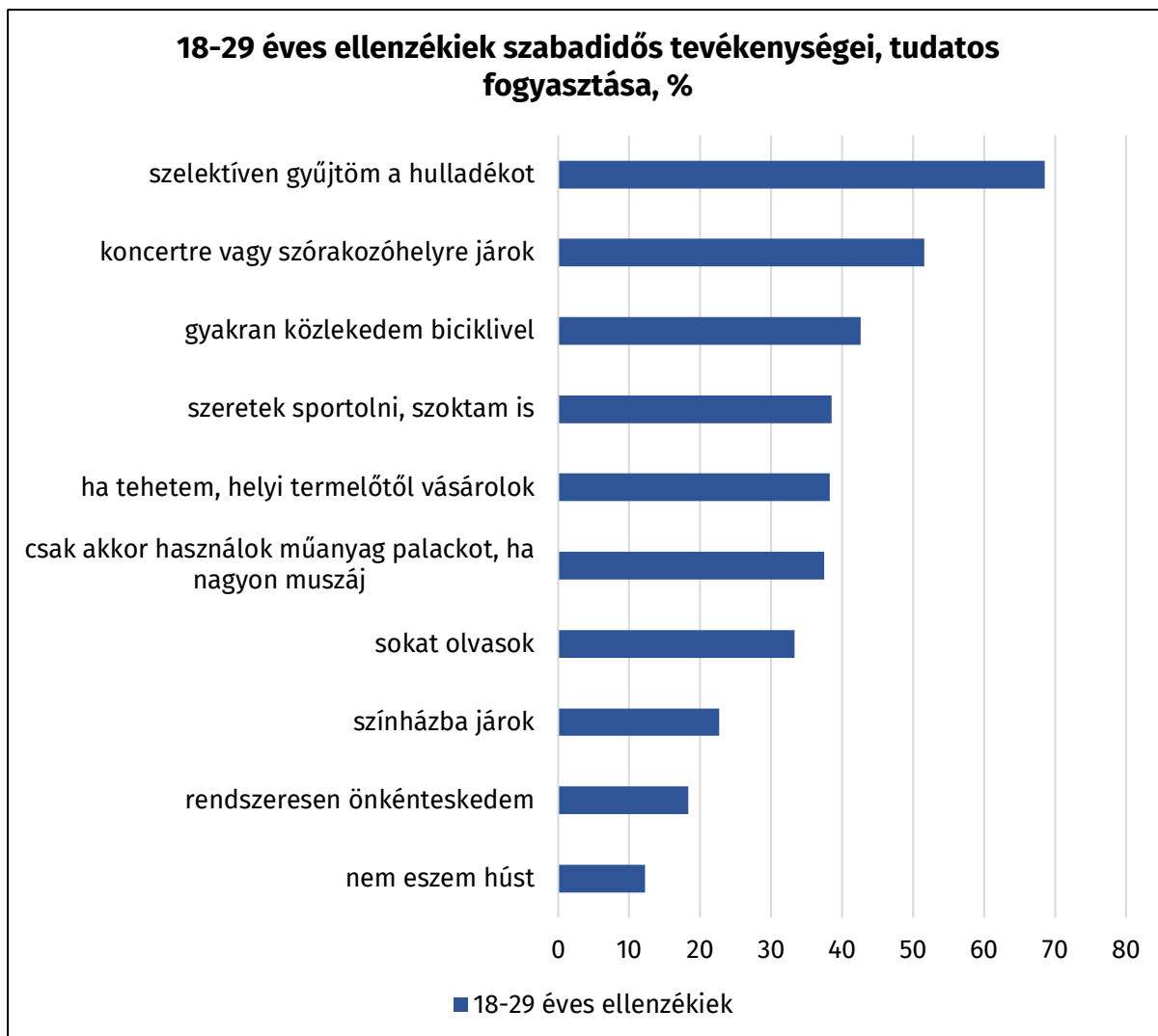
4. ábra: Ellenzéki választók a bal-jobb tengelyen, százalékos értékek

Különbség figyelhető meg a liberális-konzervatív tengelyen is a 18-29 évesek és a teljes minta között (5. ábra). Ebben az esetben is sokan középre helyezik magukat, ugyanakkor a tengely liberális szélén több 18-29 éves található, mint a teljes mintában (26, ill. 20%).

5. ábra: Ellenzéki választók a liberális-konzervatív tengelyen, százalékos értékek

A politikai intézményekhez, pártokhoz való kötődés gyengülésével a szabadidő eltöltése, a fogyasztás is része lehet a politikai elköteleződésnek. Ebből a szempontból érdekes megvizsgálni, hogy mivel töltik el szabadidejüket az ellenzéki fiatalok, továbbá mennyire tudatos fogyasztásuk (6. ábra). Az adatok szerint az ellenzéki fiatalok több tekintetben is környezettudatosan élnek, amennyiben közel 70 százalékuk szelektíven gyűjti a hulladékot, 43 százalékuk gyakran közlekedik kerékpárral, valamint 38 százalékuk kerül a műanyag palackok használatát. Több mint felük rendszeresen jár koncertre, szórakozóhelyre, valamint további életkori sajátosságként 39 százalékuk rendszeresen sportol.

6. ábra: 18-29 éves ellenzékiek szabadidős tevékenységei, tudatos fogyasztása

A 18-29 éves ellenzéki fiatalok körében tehát felülreprezentált a továbbra is generációs jelleget képviselő Momentum, valamint a zöld pártként azonosított LMP. Noha jobban foglalkoztatják őket az ún. poszt-materiális ügyek – a környezetvédelem és a demokrácia minősége –, azért számukra is elsősorban a megélhetés, a gazdaság helyzete jelentik a legfontosabb problémákat. Kevésbé tartják magukat baloldalinak és inkább liberálisnak a többi ellenzéki választóhoz képest. Fogyasztási mintáikban tetten érhető a környezettudatosság, valamint az életkorhoz kapcsolódó szórakozás és sportolás.

Co-funded by
the European Union

A Republikon működését 2018-23 között
az Európai Unió „Europe for Citizens” programja támogatja.